

Tendències

La planificació sanitària

ACUSTI ENSESA / ARXIU

Una empleada d'un laboratori que treballa en la producció de vacunes, una tasca que demana temps i planificació

Per què falten vacunes?

Problemes de producció i de demanda afecten els fàrmacs més barats

ANA MACPHERSON
Barcelona

Falten vacunes. En el nostre protocolitzat món sanitari sembla impossible, però un any és la varicel·la, un altre el pneumococ o la tos ferina, ara el tètanus. Les autoritats sanitàries s'organitzen per cobrir l'essencial i demorar les dosis de record per adaptar-se a les davallades de subministrament. Els laboratoris diuen que costa molt de temps fabricar-les i que la demanda en alguns països molt necessitats augmenta i que per això es creen forats. I ahora s'anuncia que algunes de les combinacions es deixen de fabricar. Són les de preu més baix.

Espanya és un dels països que colla molt amb els preus i ara en

paga el seu havent de sortir-se'n amb combinacions més cares o demanant acords amb altres laboratoris minoritaris que li permetran tenir més dosis. Però probablement al doble del preu que costaven les que ara escassegen.

No és una situació greu, perquè es va trampejant a còpia d'establir prioritats i determinant amb qui i en quin moment cal utilitzar les reserves. Les vacunes essencials per als nens estan garantides. Aquí no hi ha laboratori que hi posi pegues. I només es veuen afectades les dosis de record, que s'endarrereixen uns mesos. Però l'escassetat mostra un reajustament dels laboratoris fabricants i una certa rebel·lió cap als preus baixos.

Aquest any falta subministrament de tètanus i diftèria a seques (la majoria de vacunes per a aquestes infeccions van al mateix

pot amb pòlio, tos ferina i hepatitis B). I serà absent de les reserves públiques durant tot aquest any. Només per a emergències. Les d'hepatitis A per a nens arribaran a l'abril o al maig i les d'hepatitis A per a adults escassejaran tot l'any.

L'escassetat es diu aquest any tètanus i hepatitis A, però abans hi va haver episodis amb la tos ferina i la varicel·la

Les de pneumònia per als de més de 65 anys faltaran fins al maig. Les d'hepatitis B a soles (es fa servir en el moment de néixer en fills de mares amb aquesta hepatitis) també escassejaran aquest any...

I què dir de l'estrella del calen-

dari privat de vacunes, la del meningococ B, que els laboratoris serveixen uns mesos sí, d'altres no i la demanda de la qual ha crescut de tal manera entre els angoixats pares que han convertit Espanya en un dels seus grans clients: el 17% de les vendes mundials. I a les farmàcies hi ha llista d'espera a 106 euros la dosi.

"Costa molt de fer una vacuna, algunes fins a 22 mesos. Són material biològic, no es pot accelerar el procés posant un torn de nit", explica Pedro Alsina, expert en el tema de Sanofi Pasteur, un dels principals fabricants del món amb GSK. "Va passar el 2014 amb la combinació de tres, diftèria, tètanus i tos ferina, i ara amb la de dues. No és que la capacitat de producció d'aquestes vacunes no sigui la suficient, sinó que hi ha un problema de predictibilitat: si alguna cosa falla, la solució no la

tindrem fins a d'aquí dos anys", explica.

A ells els va fallar un dels últims passos de control de qualitat, al qual dediquen el 70% del temps de producció. "Hi havia discrepàncies en un dels test que avaluen l'eficàcia del producte en animals. Al país on es fabrica, l'agència estatal de medicaments fa les seves pròpies proves. I els resultats eres discrepants. Així que es van rebutjar aquells lots", explica Alsina. Aquella discrepància va crear un forat en el subministrament de la triple amb tos ferina, diftèria i tètanus coincidint amb un augment de la demanda per a tos ferina per una nova indicació: vacunar embarassades i protegir en el període de 0 a 3 mesos el nou-nat, on es produeixen més morts. "Una tempesta perfecta". Calia utilitzar tots els antigens disponibles d'aquelles tres malalties per fabricar les

LES VACUNES FUTURES

Bronquiolitis

La vacuna per al virus respiratori sincitial, que causa les bronquiolitis que omplen cada tardor les urgències infantils és la més desitjada de les futures vacunes. Hi ha assajos en marxa en hospitals espanyols

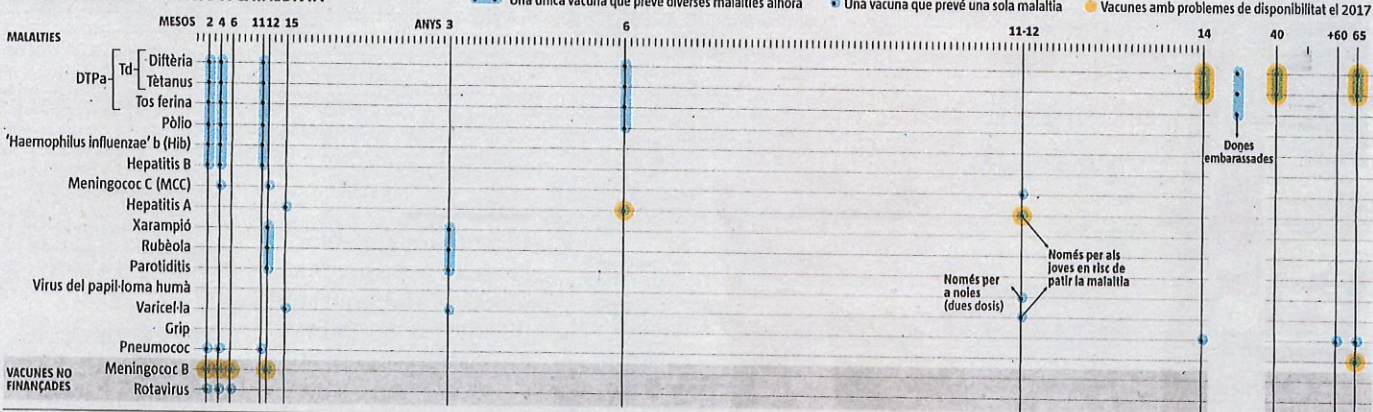
Estreptococ B

És una infecció que afecta el noutat si la mare la té (15%-20%) i pot causar sèpsia neonatal. La vacuna evitaria tractar amb penicil·lina a mare durant el part

Dengue, tuberculosi, herpes

La majoria de farmacèutiques que produeixen vacunes també busquen una manera eficaç d'immunitzar contra altres infeccions com el dengue, la tuberculosi, la ràbia, l'herpes simple o el zika

CALENDARI DE VACUNACIÓ A CATALUNYA

FONT: Departament de Salut i elaboració pròpia

LA VANGUARDIA

Festes per encomanar-se el xarampió

Abans que existissin les vacunes, a més d'una casa es posaven els fills d'edats similars en clar contacte quan apareixien el xarampió o la varicel·la. Valia més que ho passessin alhora. Aquella economia casolana per concentrar els períodes d'infecció en la família partien de la base que tard o d'hora tots hi caurien. Les vacunes van evitar aquelles infeccions, van tallar en sec la mortalitat i les seqüeles degudes a aquelles malalties tan familiars i van fer oblidar aquesta pràctica. Fins que es van tornar a posar de moda, com a partides, trobades entre famílies (ara hi ha menys fills a casa) per provocar el contagi i així provocar la immunització sense vacunes. "El problema és que amb aquest mètode un s'immunitza emmalaltint i amb la vacuna no, la qual cosa no té, evidentment, les mateixes conseqüències", explica l'expert en infeccions i responsable de l'Infantil de Vall d'Hebron, Carlos Rodrigo. L'oposició a l'ús de vacunes provoca en alguns casos un conflicte entre el dret individual a no vacunar-se i el bé col·lectiu d'aquelles vacunes, la immunitat en la comunitat. "Tenim una crisi de confiança", va reconèixer el director de Salut Pública, Joan Guix, durant un debat de la Fundació Vila Casas. "Necessitem aprendre a comunicar per proporcionar tota la informació als que tenen por i dubtes".

trivalents. Resultat? Van faltar per a les de dos components. "No es preveu disposar de dosis d'aquesta vacuna durant el 2017", ha comunicat l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

Així que les que hi ha al magatzem s'utilitzaran només per a emergències: persones amb una ferida que pot estar infectada de tètanos, pacients que no s'han vacunat o no han pres la dosi de record fa molt de temps i tenen una operació de risc d'abdomen, pacients trasplantats de precursors hematopoètics "per què tenen la immunitat d'un noutat", aclareix Magda Campins, experta en vacunes i membre del comitè assessor de Catalunya.

Al costat de totes aquestes raons de producció, l'altre gran productor de vacunes, GSK, explica en un comunicat que "a causa de la reducció de la demanda a nivell mundial i a la preferència de nom-

Salut pública dona prioritat als que no en poden prescindir i endarrerixen les dosis de record

breros països per administrar vacunes combinades per al tètanos, la difèria i la tos ferina en els seus programes de vacunació, deixarà de fabricar i, per tant, de subministrar vacunes combinades per al tètanos i la difèria que es distribueixen a Espanya".

L'escassetat afecta també la d'hepatitis A per a adults (la falta en infantils se solucionarà en un parell de mesos). Entre les raons que s'esgrimeixen hi ha que alguns països amb molta més malaltia que Espanya se n'ha disparat la demanda. Els comitès assessors discuteixen qui ha de tenir prioritat, perquè ara l'objectiu és controlar brots, pacients amb patologies hepàtiques i viatgers. Tramejar el temporal fins a un nou concurs de vacunes a mitjans d'aquest any.

MÉS SOBRE LES LLISTES D'ESPERA PER A LA VACUNA DEL MENINGOCOC B: <https://goo.gl/VG0rVW>

Pares ansiosos en la llista d'espera de la farmàcia

Les discrepàncies davant el meningococ B creen confusió

A. MACPHERSON Barcelona

Inc 120 pares en llista d'espera i aquest mes ens han entrat tres vacunes. Des del novembre pràcticament no ens n'han servit, el mateix va passar entre el març i el juny passats, i sembla com si la manca encara estimulés més l'obsessió per aconseguir-la", descriu la farmacèutica barcelonina Cinta Tomás. Es refereix a la vacuna del meningococ B, que porta un parell d'anys a les farmàcies espanyoles (abans només era d'ús hospitalari) i l'últim amb absències que duren diversos mesos i reparacions que en duren uns quants. A 106 euros la dosi. Perquè no és al calendari de les vacunes necessàries que finança la sanitat pública, encara que l'associació de pediatria la recomani.

La presència d'aquest meningococ, que causa malaltia molt greu, està en retrocés, encara que tornarà a pujar més tard o més d'hora. Entre els anys setanta i noranta va ser la causa més freqüent de meningitis i sèpsia per meningococ; després el va substituir el C, que va causar brots greus, i ara, quan les vacunes cobreixen tots els meningococs menys el B, aquest és el que sobreviu. De moment, poc. Uns 50 casos a l'any a Espanya.

"És una vacuna que ha estat difícil d'aconseguir, perquè és molt similar al teixit nerviós central: el cos no reconeixia com a estrany l'antigen i no fabricava anticò-

sos", explica Carlos Rodrigo, responsable de Pediatria de Vall d'Hebron i expert en infeccions. Aquesta dificultat la converteix en un producte molt car i el Regne Unit la va incloure en el calendari subvencionat a canvi d'una rebuixa considerable en el preu. D'aquesta manera el laboratori en podria comprovar l'impacte en la població al cap d'uns anys, mostrar-ne l'eficàcia a llarg termini, perquè es tracta d'una vacuna molt diferent de les altres. El pro-

blema és que si no posen la segona als dos mesos de la primera es quedarà sense efecte. I no és cert! Hi ha una enorme confusió", lamenta la farmacèutica.

A finals del segle XX va ser el pneumococ el que va provocar un altre episodi d'alarma i confusió en les famílies per la discrepància entre pediatres i comitès de vacunes. Es va aconseguir un producte contra set pneumococs (dels 94 que hi ha) més freqüents a Cali-

fòrnia: una cobertura del 80% per a pneumònies, meningitis otitis... "Però no predominen els mateixos tipus a tot arreu i a Espanya, segons vam comprovar, amb prou feines assolia el 50%", explica Rodrigo. Només Madrid la va incloure al calendari. "I no va funcionar: van disminuir els casos d'infecció per aquells set pneumococs però no el conjunt: van augmentar les infeccions degudes a altres tipus i la xifra de malalts no va baixar". La pressió comercial va portar que, de la seva butxaca, molts pares vacunessin per por amb aquell producte que no estava dissenyat per a la realitat local. "L'actual vacuna anti-pneumococccica subvencionada inclou el 70% de les infeccions per pneumococs. Encara que a la llarga n'afloiran altres tipus. És el fenomen de reemplaçament".

L'altra vacuna privada és per al rotavirus, també recomanada pels pediatres malgrat que les condicions sanitàries occidentals eviten fàcilment el risc principal del virus, la deshidratació.

Vacuna del meningococ B

THEO HEIMANN / GETTY